

SF

Pasaulinės fantastikos Aukso fondas

72

Jack L. Chalker
CERBERIS

Jack L. Chalker
CERBERIS

Mokslinis fantastinis romanas

Paslaptinių ateivių sukurti robotai
prasiskverbė į Galaktikos
Konfederacija. Jie grobia žmones ir
pakeičia juos sintetiniais dublikatais.
Ateivių pėdsakai driekiasi į Vardeno
Deimanto planetas, į kurias nesunku
patekti, bet neįmanoma pabėgti.
Žymiausias Konfederacijos agentas
siunčiamas į vandeningąją Cerberio
planetą...

Iš anglų kalbos vertė NOMEDA BERKUVIENĖ
Serija "Pasaulinės fantastikos Aukso fondas"
72 tomas. Serija įkurta 1990 m.

Jack L. Chalker - CERBERUS

New York, Del Rey books, 1981

Copyright © by Jack L.Chalker, 1981

Cover art copyright © by Barclay Shaw, 1991

Vertimas į lietuvių kalbą © leidykla "Eridanas", 1997

Elektroninė versija © Knygute.lt, 2012

Prologas

VĖL NUO PRADŽIŲ

1

Sutvarkytuose civilizuotuose pasauliuose baimei nebeliko vietos; tam buvo skirtas netgi specialus įstatymas.

Žmonėms nebereikėjo nieko bijoti. O tas, kuris moka mėgautis malonumais, galėjo sau leisti beveik viską.

Tonovaho kurortas - standartinis šio standartizuoto pasaulio kampelis: auksiniai pliažai, prašmatnūs viešbučiai, skendintys egzotinėje augalijoje ir siūlantys pasilinksminimus bet kuriam skoniui - pradedant žvejyba bei azartiniais žaidimais ir baigiant pačiomis subtiliausiomis naujosios mašinų visuomenės pramogomis. Pasilinksminimai užėmė svarbią vietą Konfederacijos gyvenime, kur darbas buvo visiškai kompiuterizuotas ir žmonės dirbo tik todėl, kad vadovybė palaikė technologijos augimą, siekdama bent kažkaip užimti piliečius.

Genų bei socialinė inžinerija pasiekė neregėtas aukštumas. Žmonės neatrodė visiškai vienodi. Eksperimentai teigė, kad tokia kryptis

griovė identišką išvaizdą žmonių savigarbą ir skatino juos įrodinėti savo unikalumą pačiais keisčiausiais būdais. Taigi šioji tokia įvairovė buvo išlaikyta. Žmonės tapo fiziškai tobuli. Vyrai - sportiški, raumeningi, elegantiški, moterys - grakščios ir žavios. Ir vieni, ir kiti - aukšti, maždaug 180 centimetrų ūgio, besipuojuojantys vienoda bronzinio atspalvio oda. Ankstesnieji rasiniai skirtumai išnyko; bendrąja visų šeima tapo Valstybė, galingoji Konfederacija, valdanti septynis tūkstančius šešis šimtus keturiasdešimt du pasaulius - daugiau nei trečdalį Paukščių Tako. Šie pasauliai gerokai panėšėjo vienas į kitą. Medicinos mokslas taip išsivystė, jog jo padedami žmonės išspręsdavo bet kokias savo problemas. Individas iki pat mirties galėjo išlikti jaunas ir gražus, o sulaukęs maždaug šimto metų amžiaus, mirdavo greitai ir ramiai.

Civilizuotuose pasauliuose apie vaikus niekas nė girdėti negirdėjo. Visą darbą atlikdavo inžinieriai, kurie ir pasirūpindavo gyventojų skaičiaus stabilumu. Vaikai gimdavo Konfederacijos laboratorijose, o augdavo grupinėse šeimose, kur buvo rūpestingai kontroliuojami bei auginami taip, kad jų mąstysena ir elgesys atitiktų Konfederacijos pageidavimus. Reikiami

polinkiai būdavo užprogramuojami genetiškai, ir vaikas įgydavo visus sugebėjimus, kurių reikėdavo būsimam inžinieriui, menininkui arba galbūt kareiviui. Žinoma, jie visi nebuvo vienodi, bet civilizuotų pasaulių gyventojams pakako vidutinio intelekto, ir tik specifinėse srityse reikėjo genijų. O be to, ypač protingi žmonės galėjo tapti nuobodūs arba galėjo imti abejoti civilizuoto pasaulio vertybėmis bei gyvenimo būdu.

Civilizuotoji visuomenė buvo grynai egalitarinė, kokios žmonija dar neregėjo. Toli už šių planetų ribų egzistavo ir kitokių pasaulių, kur atsirasdavo vietos ryškiems nukrypimams nuo normos. O jeigu juos aptikdavo pernelyg vėlai, speciali žudikų grupė pašalindavo "paklydėlius".

Tolimieji Pakraščiai dar nebuvo standartizuoti. Konfederacija žinojo, kad civilizuotosios bendrijos pasmerktos prarasti kūrybingąjį potencialą. Taigi atsargumo dėlei saujelei žmonių buvo leidžiama gyventi ne Konfederacijoje. Jie atrasdavo ir užkariaudavo naujus pasaulius, gyveno pirmąsio žmogaus gyvenimą. Pakraščių žmonės, gimę senuoju patikimuoju būdu, smarkiai skyrėsi vienas nuo kito. Konfederacija nenorėjo palengvinti jų dalios: sunku-

mai, nepritekliai, žiauri konkurencija ir agresyvumas - visa tai sąlygojo vadinamąjį progresą, žmonijos apsauginį vožtuvą. Tokia sistema egzistavo jau devynetą amžių, kadangi niekas neįstengė stoti prieš Konfederaciją, nebuvo tokios priešiškos rasės, kurios žmonija nepajėgtų lengvai pašalinti arba pavergti, nebuvo nė vienos priešiškos imperijos, kuri keltų grėsmę žmonijai.

Iki dabar. Iki tol, kol specialistai psichoanalitikai neįspėjo apie gresiantį pavojų...

Džuna Rajė 137, dekoratorė, nieko apie tai nežinojo. Tipiškas civilizuotų pasaulių gyventojų pavyzdys, padedantis pakeisti žmonėms jų būsto interjerą. Ji susitikdavo su klientais, sėdėdavo ir aptarinėdavo jų butų išplanavimą, ištirdavo juos bei jų psichologiją kompiuteriu ir sudarydavo naujus interjero projektus, kurie patenkindavo jos klientus. Džuna Rajė 137 buvo išauginta šiam darbui, ir apie ką bylojo pats jos vardas, kol Konfederacija nepadarė keleto klaidų, ji mėgo savo užsiėmimą ir negalėjo savęs įsivaizduoti jokio kitos profesijos atstovo kailyje. Tonovaho kurorte Džuna leido savaitines atostogas. Paskui jos laukė pati atsakingiausia užduotis - Kuro Vaikų šeimos centro perplanavimas. Pastaroji įstaiga keitė profilį -

inžinierių auginimo centras persiorientavo į botanikų auginimą, mat, pagal Konfederacijos prognozes, maždaug po dvidešimties metų iškils jų stygius.

Džuna paplaukiojo auksaspalvėse bangose ir atsipalaidavusi išsitiesė ant smėlio. Pagaliau pasijuto gaivi, pailsėjusi ir patraukė į savo prašmatnų viešbučio kambarį išsimaudyti po dušu ir užkąsti. Ji greitai nusiprausė ir telefonu užsisakė maisto, jos manymu, išties gurmaniško. O ruošdamasi vakarui, ėmė stilizatoriumi kurti suknelių variantus; įrenginio atmintyje glūdėjo daugiau negu trys milijonai drabužių detalių. Kaip ir daugelis poilsiautojų, dieną Džuna apsieidavo be drabužių. Bet vakare ji norėjo atrodyti stulbinančiai ir naujai. Jai patiko būti dėmesio centre, o juk išorę visi turėjo nepriekaištingai dailią...

Baigusi apdaro projektą - aptemptą smaragdo spalvos suknelę, - ji surinko kodą; užsakyamas maždaug po pusvalandžio pasirodys pristatymo langelyje.

Į duris kažkas paskambino. Džuna leido įeiti. Įžengė žmogus baltu apdaru, nešinas uždengtu auksiniu padėklu: senu papročiu kurortus paprastai aptarnaudavo žmonės, o tai suteikdavo prabangai papildomo atspalvio. Patarna-

vimo sferos darbuotojai mėgo savo darbą ir niekad netroško nieko kito.

Žmogus įėjo, nė nedirstelėjęs į jos nuogumą, ir paspaudė kažkokius mygtukus padėklo šonuose. Trumpai cyptelėjusios išniro plonos tvirtos kojelės, ir padėklas virto patogiu pietų stalu. Džuna, pamačiusi skanumynus, nusišypsojo. Geriausiuose viešbučiuose vietoj automatų dirbdavo tikri virėjai, kurie gamino ne sintetką, o natūralius produktus. Ji paragavo pirmojo patiekalo ir pritariamai linktelėjo. Padavėjas nusilenkė ir išėjo.

Kai jis po pusvalandžio sugrįžo, Džuna nejudėdama gulėjo ant sofos. Patarnautojas priėjo prie merginos, patikrino jos fizinę būklę, linktelėjo pats sau, paskui išėjo ir atsivežė didelį skalbinių vežimėlį. Tuomet pakėlė bejausmį nuoga kūną, paguldė vežimėlin ir uždengė antklodėmis. Apsidairęs jis pastebėjo įjungtą stilizatorių, atšaukė užsakymą ir paspaudė kambario tvarkymo mygtukus. Likęs patenkintas, lengvai išstūmė vežimėlį pro sustumiamas duris į platų koridorių ir patraukė prie tarnybinio išėjimo.

Džuna pamažu atsigaiveliojo. Ji tik prisiminė, kaip ragaudama nuostabaus patiekalo, staiga pajuto baisų nuovargį ir ėmė svaigti galva. Ji nusistebėjo: nejaugi galėjo pervargti, ir atsilošė ant sofas valandėlei snūstelėti. Ir štai dabar atsidūrė...

Kur?

Ant nepatogaus gulto, mažame plastiku apkaltime kambaryje, kurio sienos ir lubos švytėjo. Siena sumirguliavo, ir pro ją įėjo žmogus. Pamačiusi grubius primityvius jo drabužius, ilgas garbanas ir netvarkingą barzdą, Džuna nusprendė, kad jis nepriklauso civilizuotiems pasauliams. Bet kas gi galų gale įvyko?

Džuna pamėgino atsistoti, bet nepažįstamasis neigiamai papurtė galvą.

- Atsipalaiduokite, - pasakė jis žemu grubiu balsu. - Ar jūs - Džuna Rajė 137, dekoratorė?

Ji linktelėjo, vis labiau stebėdamasi.

- Gerai, vadinasi, jūs tinkate.

- Tinku *kam?* - pasidomėjo ji, jausdamasi kur kas geriau. - Kas jūs? Ir kur aš?

- Mano vardas Harlas Bogenas, jums jis nieko nesako. Dabar jūs esate Vardeno Deimanto kosminėje stotyje.

Ji atsisėdo ir suraukė kaktą:

- Vardeno Deimantas? Kažkas panašaus į pataisos koloniją ar rezervatą?

Jis nusišaipė:

- Galima ir taip pasakyti. Dabar bent jau žinote, iš kur aš.

Ji nieko nesuprasdama įsistebeilijo į jį.

- Kaip aš čionai patekau?

- Mes jus pagrobėme, - šaltai pasakė jis. - Ar įsivaizduojate, kaip patogų turėti agentą tarp kurorto aptarnaujančio personalo? Juk kiekvienas žmogus anksčiau ar vėliau susiruošia pailsėti. Mes įmaišėme į jūsų maistą migdomųjų, ir mūsų ryšininkas perkėlė jus į kosminį laivą. Jūs čia esate beveik parą.

Ji nusijuokė:

- Čia kažkoks pokštas, atrakcionas, ar ne? Vargu ar tokių dalykų gali nutikti realybėje?

Jis džiaugsmingai nusišypsojo:

- Dar ir kaip gali. Mes tiesiog stengiamės viską laikyti paslapyje. Bet jeigu Konfederacija ką nors ir suuostų, niekas neišsiplepėtų. Jiems neparanku kelti paniką.

- Kodėl gi?

- Geras klausimas. Nagi, aptarkime jį. Mato, Deimanto planetos - puikus kalėjimas, kadangi, patekęs čionai, žmogus užsikrečia tam

tikru virusu, kuris leidžia jam gyventi, bet tik šiose planetose. Jei tik išvyksta iš Deimanto, miršta. Šie mikroorganizmai nepataisomai pakeičia ir mus pačius. Ar dabar įsivaizduojate tremties pasekmes? Čia, keturiose planetose, gyvena tie, kurie neapkenčia žmonijos, jie jau nebėra paprasti žmonės... Dabar tarkime, kad žmonių civilizaciją aptiko kažkokia svetimais rasė, kuri padarė išvadą, kad gyventi drauge su jais niekad neįstengs. Bet žmonės dar nežino esantys apsupti ateivių. Ar suprantate, apie ką aš kalbu?

Ji linktelėjo, vis dar stengdamasi prisiminti, ar neužsisakinėjo kokios nors pramoginės programos. Pagaliau koks skirtumas?

- Taigi ateiviams reikia kiek galima daugiau sužinoti apie žmoniją, kol jų dar nepastebėjo. Jie pernelyg nepanašūs į žmones, kad veiktų tiesiogiai, o užsiverbuoti agentų iš žmonių tarpo nepavyksta - Konfederacija pernelyg gerai organizuota. Ko gi jie griebiasi? Jie sužino apie Vardeno Deimantą, užmezga su mumis ryšį ir pasisamdo mus purvinam darbui atlikti. Mūsų laukia dosnus apdovanojimas. Galbūt netgi pažadama išvaduoti mus iš Vardeno mikroorganizmų. Suvokiate?

- Tauškalai! - burbtelėjo Džuna. - Kuo čia dė-

ta aš? Ir kam jums dekoratorė? Kodėl ne generalas arba saugumo darbuotojas?

- Tokius, žinoma, irgi imame. Bet juk mes negalime išvykti iš Deimanto planetų. Kol kas negalime. O mūsų bičiuliai turi puikiai išvystytą technologiją. Netrukus jūs pamatysite vieną robotą. Stulbinančiai panašus į žmogų. Beje, jus pagrobęs padavėjas irgi buvo robotas. Tiesiog kažkada šias pareigas ėjusio žmogaus kopija.

- Robotai, - purkštelėjo ji, - nieko neapmulkins. Daugelis gerai apie juos išmano!

Bogenas vėl nusišaipė: 1

- Žinoma, jei juos paprasčiausiai užprogramuotų. Bet viskas kur kas sudėtingiau. Mažose klastingose smegenyse įrašytas kiekvienas prisiminimas, kiekvienas charakterio bruožas, visi geri ir blogi įpročiai, kiekviena kažkada jus aplankiusi mintis. Jie tampa jumis, bet klauso mūsų įsakymų. O be to, jie mąsto ir skaičiuoja tūkstantį kartų sparčiau negu jūs arba aš.

Dabar ji pasijuto nejaukiai. Ir ne dėlto, kad visa tai darėsi panašu į tiesą. Ją erzino šio fantastiško pokalbio tono kasdieniškumas. Pernelyg šiurpu, kad galėtum tuo patikėti!

- Vadinasi, žmones jūs pakeičiate robotais, -

pratarė ji. - Bet vis dėlto kodėl dekoratorė?

- O todėl, kad kitas jūsų darbas, jei neklystu, yra vaikų fabrikas. Dabar tarkim, kad perplavinimo metu jums pavyko įtraukti į programą nedidelių papildymų.

Ji krūptelėjo. Šito jau per daug, netgi spektakliui.

Durys vėl sumirguliavo, įėjo moteris iš civilizuoto pasaulio, aiškiai pažįstama, nors kažkuo panaši į zombį.

Bogenas linktelėjo įėjusiajai ir vėl atsigręžė į Džuną:

- Atpažįstate?

Ji sustingo, jau iš tiesų išsigandusi.

- Čia... čia aš? - iškvėpė ji.

Kopija vienu ypu pastatė originalą ant kojų. Geležinė vienos rankos jėga, be abejonės, pranoko žmogiškąją. Robotas suspaudė Džunos rankas ir tvirtai sugriebė už juosmens. Ko gero, pernelyg skausminga, kad būtų spektaklis. Ji nieko panašaus neužsisakinėjo!

- Kaip matote, mes, cerberiečiai, sugebame apsikeisti sąmonėmis, - tyliai pasakė Bogenas.

2

Žmogus atsilošė ant sofos priešais prietaisų skydą ankštoje kosminio laivo kajutėje. Tam tikras šalmas, pūpsantis jam ant galvos, laidas jungėsi su aplink stovinčia aparatūra. Žmogus atrodė pavargęs ir susirūpinęs.

- Sustabdyk!

Didžiulis kompiuteris akimirksniui stabtelėjo:

- Ar kažkas negerai?

Žmogus atsitiesė:

- Man reikia pailsėti. Dabar iš manęs maža naudos. Noriu pasivaikščioti, pasišnekėti su žmonėmis, galbūt netgi numigti. Tuomet aš būsiu pasirengęs. Konfederacijai nieko neatsitiks, jei aš atsipusiu dešimt ar dvylika valandų.

- Kaip pageidaujate, atsakė kompiuteris. - Bet aš manau, kad per tą laiką mes galėtume gauti reikalingos informacijos.

- Galbūt, - atsiduso žmogus, nusiimdamas nuo galvos šalimą. - Bet mes beveik metus nieko neveikėme. Dar keletas valandų nieko nenulems. Veikiausiai mums teks imtis visų keturių, o be to, niekas nežino, kada atsilieps dar du.

- Logiška, - sutiko kompiuteris....